TALABALARNING INNOVATSION KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH METODLARI

EMU universiteti dotsenti **N.R.Pulatova,**
EMU universiteti 2 kurs talabasi **R.U.Rabitova**

Ushbu maqolada Talabalarning innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirish metodlari ilm-fan va ta'lim sohasida muhim ahamiyatga ega bo'lib, zamonaviy ta'limning samarali va amaliy aspektlarini o'z ichiga oladi. Bu metodlar talabalarning kreativlik, tadbirkorlik, texnologik savodxonlik, jamoaviy ishlash va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga yo'naltirilgan.

Tayanch so'z va tushunchalar: *innovatsiya, metod, axborot, tizim, axborot tizimi,innovatsion metod, innovatsion kompetentlik, kompetensiya,boshqaruv kompetensiyalari*

Kirish.

Talabalarining innovatsion boshqarish – bu boshqarish salohiyatiga ega bo'lishi, boshqaruvning prinsiplariga yangicha yondashuvlarni qo'llash tushuniladi. Ushbu tamoyillar talabalarning innovatsion salohiyatini shakllantirishda innovatsion muhitga natijaviy boshqaruv tizimida boshqaruv jarayonini axborot bilan ta'minlash xizmat ko'rsatadi.

Axborot atamasi lotincha so'z bo'lib, xabardorlik, biror hodisa yoki biror kishi faoliyati haqida xabarga ega bo'lish ma'nosini bildiradi. Axborot boshqaruv tizimiga uni rivojlantirish va takomillashtirish maqsadida faol ta'sir etish uchun zarur ma'lumotlar yig'indisidan iboratdir. Yetarli va aniq axborotga ega bo'lmay boshqarish mumkin emas.

Ishlab chiqarish axboroti boshqaruvchi va boshqariluvchi tizimlar o'rtasida aloqa usulidir. Boshqaruvchi tizim boshqariladigan tizimdan ishlab chiqarish holati va uning xo'jalik faoliyati to'g'risida axborot oladi. Boshqaruvchi tizim olingan axborot asosida boshqariluvchi tizim faoliyatiga]\aho beradi, boshqarishni yanada takomillashtirish maqsadida ko'rsatma, farmoyishlar chiqarib, boshqariluvchi tizimga ijro uchun yuboradi.

Axborot boshqaruv tizimida alohida bo'g'in bo'lib hisoblanadi. Unga qator o'ziga xos xususiyatlar mansub bo'lib, ular axborot boshqaruvining barcha bo'g'inlari, barcha vazifalarini qamrab olishiga bog'liqdir.

Axborot — bu boshqaruv apparati faoliyatining ham dastlabki nuqtasi, ham natijasidir, shuningdek, amalga oshirilayotgan harakatlar mavjudligi sharti, mustahkamlash usulidir. Axborot hajmi ortishi bilan boshqaruv axborotining sifat ko'rsatkichlariga bo'lgan talab ham ortib boradi. Boshqarish jarayoni boshqaruv qarorlarini qabul qilish maqsadida axborot to'plash, uzatish va qayta ishlash, boshqaruv buyruqlari ko'rinishida axborot berish va uni ijrochilarga yetkazishdan iborat. Axborotning quyidagi turlari mavjud: statistik, operativ, iqtisodiy, hisob, moliya, ta’minot, kadrlar bo'yicha, texnologik, konstruktorlik, marketing, ijtimoiy va boshqalar.

Ishlab chiqarishni boshqarishda iqtisodiy axborot alohida o‘rin egallaydi, chunki u kishilarning moddiy boyliklarni ishlab chiqarish, taqsimlash, ayirboshlash va iste’mol qilish jarayonidagi munosabatlarini aks ettiradi. Shu bilan birga fan-texnika taraqqiyoti asosida ishlab chiqarish rivojlanishini aks ettiruvchi ilmiy-texnik axborot ahamiyatini ham ta’kidlab o‘tish lozim.

Kelib chiqish manbasiga bog'liq ravishda axborot tashqi va ichki axborot turlariga bo'linadi. Tashqi axborot tashqi muhitdan olinadigan xabarlardan iborat bo'ladi. Bular jumlasiga yuqori tashkilotlar farmoyishlari, reja topshiriqlari, mahsulotni sotish shartlari haqida axborotlar kiradi. Ichki axborot

korxona yoki uning boshqaruv bo‘g‘inida shakllanib, iste’mol qilinadi. Korxona miqyosida ular jumlasiga sexlar tomonidan rejaning bajarilishi, moddiy-texnik ta’minot, mahsulot tannarxi, kadrlar, mehnat unumdorligi haqida axborotlar kiritilishi mumkin.

Yo'nalishi bo'yicha axborot — boshlang'ich va boshqaruvchi (rahbarlik) axborot turlariga bo'linadi. Boshlang'ich axborot doimo boshqamv tizimining quyi darajasidan yuqoriroq darajaga qarab harakat qiladi, rahbarlik axboroti esa teskari yo'nalishda harakatlanadi. Rahbarlik axboroti boshlang'ich axborotni qayta ishlash asosida qaror qabul qilish natijasidir.

Axborot vaqt o'tishi bilan turli ahamiyat kasb etadi. Barqarorlik darajasi bo'yicha uni barqaror, shartli-barqaror, o'zgaruvchan turlarga bo'lish mumkin. Barqaror axborot uzoq muddat davomida o'z ahamiyatini o'zgartirmaydi (korxona, uning bo'linmalari nomi, mahsulot turi).

Shartli-barqaror axborot ahamiyati ma’lum muddat davomida saqlanib turadi. Korxona miqyosida bunday axborotga turli me’yor va me’yoriy hujjatlarni (moddiy, mehnat sarfi, tariflar me’yorlari) kiritish mumkin. Axborotning bunday turi korxona bo'yicha umumiy axborotning 35% dan ko'pini tashkil etadi.

O'zgaruvchan axborot boshqaruv obyekti faoliyati va unga mos holda boshqaruv jarayonlari o'zgaruvchanligini aks ettirib, qaror qabul qilish uchun tez qayta ishlashni talab etadi. Boshqaruv faoliyatida, shuningdek, boshlang'ich axborotni qayta ishlash natijasida olingan hosila (ikkilamchi) axborotdan ham foydalaniladi. Axborot yig'indisi boshqaruvning axborot tizimini tashkil etib, u boshqaruv jarayonini axborot bilan ta’minlash shaklida namoyon bo'ladi. Axborot to'g'ri, aniq, o'z navbatida, obyektiv, mazmunli va qarorlarni qabul qilish uchun tushunarli bo'lishi kerak. Axborot hajmi jihatidan kichik, mazmun jihatidan chuqur, uning matni tushunarli va sodda bo'lishi lozim. Korxonani

axborot bilan to'g'ri aloqalar ko'rinishidagi turli-tuman axborot oqimlari vositasida ta’minlanib, ular aniq ishlab chiqarish vazifasini hal etish imkonini beradi.

Mavzuning dolzarbligi Talabalarning innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirish metodlarining dolzarbligi bir necha sabablarga asoslanadi:

1. Iqtisodiy va texnologiyaviy o‘zgarishlar: Jahon miqyosida iqtisodiy va texnologiyaviy o‘zgarishlar tez yuz bermoqda. Bugungi kunda raqamli texnologiyalar, sun’iy intellekt, blokcheyn va boshqa innovatsiyalar jamiyat va iqtisodiyotni tubdan o‘zgartirmoqda. Bunday sharoitda mutaxassislarning innovatsion fikrlash va yangi texnologiyalarni o‘zlashtirish qobiliyati muhim ahamiyatga ega.

2. Ish o‘rinlariga bo‘lgan talablar: Ko‘pgina ish o‘rinlari tez o‘zgarmoqda va yangi turdagi vazifalar va ko‘nikmalarni talab qilmoqda. Innovatsion kompetensiyalarga ega bo‘lgan talabalar bu talablarga tez moslashishga qodir bo‘ladi va ish bozorida raqobatbardosh bo‘ladi.

3. Milliy va xalqaro raqobat: Mamlakatlar o‘rtasidagi raqobatchilik tobora oshmoqda. Milliy innovatsiya strategiyalari va dasturlari talaba va yoshlar orasida innovatsion kompetensiyalarni rivojlantirishni nazarda tutadi, chunki bu davlatning global raqobatbardoshligini ta’minlaydi.

4. Tadbirkorlik imkoniyatlari: Innovatsion kompetensiyalar talabalarga o‘z bizneslarini yaratish va rivojlantirish imkoniyatlarini beradi. Bu esa yangi ish o‘rinlari yaratish va iqtisodiy o‘sishga hissa qo‘shishni anglatadi.

5. Masalalarni hal qilish qobiliyati: Innovatsion kompetensiyalarga ega bo‘lgan talabalar murakkab masalalarni kreativ va samarali hal qilish qobiliyatiga ega bo‘ladilar. Bu nafaqat ish joylarida, balki shaxsiy hayotda ham muhim ahamiyatga ega.Talabalarning innovatsion kompetensiyalarini

rivojlantirish ta’lim tizimining dolzarb vazifasi bo‘lib, u jamiyatning umumiy taraqqiyoti va barqarorligini ta’minlashga ko‘maklashadi.

Izlanishning maqsadi Kreativlik va yangicha fikrlashni rag‘batlantirish: Talabalarning yangi g‘oyalar va yechimlar yaratish qobiliyatini rivojlantirish.Texnologiyalarni o‘zlashtirish: Zamonaviy texnologiyalarni samarali qo‘llash va ularni amaliyotga joriy etish ko‘nikmalarini shakllantirish.Tadbirkorlik ruhiyatini uyg‘otish: Talabalarni o‘z bizneslarini yaratish va boshqarishga tayyorlash, ularning tadbirkorlik salohiyatini oshirish.Muammolarni hal qilish qobiliyatini rivojlantirish: Talabalarni murakkab va nomuayyan vaziyatlarda to‘g‘ri va samarali qarorlar qabul qilishga o‘rgatish.Jamoaviy ishlash va kommunikatsiya ko‘nikmalarini oshirish: Jamoa bilan samarali ishlash, o‘zaro muloqot va hamkorlik qilish ko‘nikmalarini rivojlantirish.Raqobatbardoshlikni oshirish: Talabalarni mehnat bozorida raqobatbardosh bo‘lishga tayyorlash, ularning kasbiy salohiyatini kuchaytirish.Innovatsion madaniyatni shakllantirish: Yangiliklar va innovatsiyalarga ochiq, ularni qo‘llab-quvvatlovchi va rivojlantiruvchi madaniyatni yaratish.

Maqolaning ilmiy mohiyati Talabalarning innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirishning ilmiy mohiyati shundaki, bu jarayon talabalarni zamonaviy ijtimoiy-iqtisodiy muhitda muvaffaqiyatli faoliyat yuritishga tayyorlashga qaratilgan. Innovatsion kompetensiyalar talabalarning kreativlik, tadbirkorlik va texnologik savodxonlik kabi ko‘nikmalarini rivojlantirishga asoslanadi.

Shu tariqa, talabalarning innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirishning ilmiy mohiyati ularning zamonaviy jamiyat talablariga mos ravishda rivojlanishi, ijtimoiy faoliyatda samarali ishtirok etishi va mehnat

bozorida muvaffaqiyatli raqobat qilishi uchun zarur bo‘lgan nazariy va amaliy asoslarni ta’minlashdan iboratdir

Talabalarning innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirishning ob’ekti — bu ta’lim jarayonida ishtirok etayotgan talabalardir. talabalarning innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirishning ob’ekti ta’lim jarayonida ishtirok etayotgan talabalar va ularning o‘qish jarayonidagi faoliyatini tashkil etuvchi barcha elementlarni o‘z ichiga oladi.

Tadqiqotning empirik manbaini anketa so‘rovnomalari natijalari tashkil etdi.

Mavzu bo'yicha ilmiy adabiyotlarninig qisqacha sharxi. Talabalarning innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirish metodlari turli olimlar va tadqiqotchilar tomonidan taxlil qilingan. Quyida bu sohada taniqli bo‘lgan ba’zi olimlar va ularning ishlari haqida ma’lumotlar keltirilgan:

1. Jozef Shumpeter (Joseph Schumpeter) - Innovatsiyalar nazariyasining asoschilaridan biri bo‘lib, u tadbirkorlik va innovatsiyalar iqtisodiy o‘sishda muhim rol o‘ynashi haqidagi fikrlarni ilgari surgan. Uning “Iqtisodiy rivojlanish nazariyasi” (The Theory of Economic Development) asari bu sohadagi muhim manba hisoblanadi.

2. Ken Robinson (Ken Robinson) - U ta’limda kreativlik va innovatsiyalar rivojlanishini qo‘llab-quvvatlagan, shuningdek, talabalarning kreativlik qobiliyatlarini qanday rivojlantirish haqida ko‘plab ma’ruzalar va kitoblar yozgan. Uning “Maktublarimni parvarish qilish” (Out of Our Minds: Learning to be Creative) asari mashhur.

3. Piter Druker (Peter Drucker) - Menejment sohasidagi yirik olim va maslahatchi bo‘lib, u innovatsiyalar va tadbirkorlikni tashkilotlar va iqtisodiyot rivojlanishidagi ahamiyatini ko‘rsatib bergan. Uning “Innovatsiyalar va tadbirkorlik” (Innovation and Entrepreneurship) asari keng tarqalgan.

4. Everett Rodjers (Everett Rogers) - Uning “Innovatsiyalar diffuziyasi” (Diffusion of Innovations) asari innovatsiyalar qanday tarqalishi va qabul qilinishi to‘g‘risidagi nazariy asoslarni belgilaydi. Bu asar innovatsiyalar rivojlanishi va ularning jamiyatda qabul qilinishi haqidagi tadqiqotlar uchun muhim manba bo‘lib hisoblanadi.

5. Kristensen Kleyton (Clayton Christensen) - Uning “Irritativ innovatsiya” (The Innovator’s Dilemma) asari tashkilotlarda innovatsiyalarning muvaffaqiyatli joriy etilishi va rivojlanishi haqidagi tahlillarni o‘z ichiga oladi. Rus olimlari:

1. Lev Vigotskiy (Lev Vygotsky) - Vыgotskiyning psixologiya va ta’lim nazariyasi talabalarning intellektual rivojlanishida ijtimoiy va madaniy omillarning ahamiyatini ko‘rsatadi. Uning “Zona blijayshego razvitiya” (Zone of Proximal Development) nazariyasi ta’limda innovatsion usullar va metodlarni qo‘llash uchun asos bo‘lib xizmat qiladi.

2. Vladimir Zagvyazinskiy - Innovatsion pedagogika sohasida muhim tadqiqotlar o‘tkazgan. Uning ishlari pedagogik innovatsiyalar va ta’limda yangicha usullarni joriy qilishning nazariy va amaliy masalalariga bag‘ishlangan.

3. Gennadiy Pospelov - Pospelovning ishlari ta’limda innovatsion texnologiyalar va usullarni qo‘llash bo‘yicha tahlillarga bag‘ishlangan. Uning tadqiqotlari innovatsion ta’lim tizimlarini rivojlantirishga qaratilgan.

O‘zbek olimlari:

1. Abdurasul G‘afurov - O‘zbekistonda ta’lim tizimi va pedagogik metodlar rivojlanishi bo‘yicha tadqiqotlar o‘tkazgan. Uning ishlari innovatsion ta’lim metodlarini joriy qilish va talabalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga bag‘ishlangan.

2. Saida Maxkamova - Maxkamova ta’limda innovatsion texnologiyalar va metodlarni qo‘llash, shuningdek, talabalarning ijodiy va innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirish bo‘yicha tadqiqotlar olib borgan.

3. Shavkat Asqarov - Asqarov ta’limda innovatsion metodlarni joriy qilish va rivojlantirish bo‘yicha tadqiqotlar o‘tkazgan. Uning ishlari ta’lim jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishga qaratilgan.

Bu olimlarning ishlari talabalarning innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirish bo‘yicha nazariy va amaliy bilimlarni boyitishga xizmat qiladi. Ular ta’lim tizimini rivojlantirishda muhim hissa qo‘shgan va bu sohadagi tadqiqotlarga yo‘l ko‘rsatgan.

Asosiy qism. Talabalarning innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirishda turli metodlardan foydalanish muhimdir. Bu metodlar talabalarning kreativlik, texnologik savodxonlik, tadbirkorlik, jamoada ishlash qobiliyati va boshqa ko‘nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan. Quyida talabalarning innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirishda qo‘llaniladigan asosiy metodlar keltirilgan:

1. Loyiha asosida ta’lim (Project-Based Learning): Ma’lumot: Loyiha asosida ta’lim talabalarni real dunyodagi muammolarni hal qilishga yo‘naltirilgan loyihalar ustida ishlashga jalb qiladi.

• Samara: Bu metod talabalarning kreativ fikrlashi, mustaqil ishlash qobiliyati va muammolarni kompleks tahlil qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

2. Keys-stadi (Case Study): Ma’lumot: Keyingi tahlil va muhokama uchun talabalarga haqiqiy yoki yaqin voqealarni o‘rganish taklif etiladi.

• Samara: Keys-stadi metodi talabalarni murakkab biznes yoki texnologik vaziyatlarda qaror qabul qilish qobiliyatini oshiradi, ularning tadqiqot ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

3. Mozgovoy shturm (Brainstorming): Ma’lumot: Talabalar guruh bo‘lib, yangi g‘oyalarni ishlab chiqish va ularni baholashga yo‘naltirilgan mashg‘ulotlarda ishtirok etadi.

• Samara: Bu metod talabalarning kreativ fikrlashini, yangi g‘oyalar ishlab chiqish qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.

4. Interaktiv o‘quv metodlari: Ma’lumot: Interaktiv darslar, simulyatsiyalar, rol o‘yinlari, diskussiyalar va boshqa turli shakllardagi o‘quv faoliyatlari.

• Samara: Interaktiv metodlar talabalarning ishonchini oshiradi, jamoaviy ishlash va tezkor qaror qabul qilish ko‘nikmalarini shakllantiradi.

5. Texnologik vositalarni qo‘llash: Ma’lumot: Talabalar ta’lim jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanadilar — bu dasturlash, raqamli simulyatsiyalar, onlayn-platformalar va boshqa vositalar.

• Samara: Texnologik vositalar talabalarning raqamli savodxonligi va zamonaviy texnologiyalarni tushunish qobiliyatini rivojlantiradi.

6. Tadbirkorlikga yo‘naltirilgan o‘quvlar: Ma’lumot: Talabalarni biznes-loyihalarga jalb qilish, ularni tadbirkorlik ko‘nikmalariga o‘rgatish. Samara: Talabalarning tadbirkorlik qobiliyatini oshiradi, ularni mustaqil biznes yuritishga tayyorlaydi.

7. Ijodiy ishlash va innovatsion faoliyat: Ma’lumot: Talabalarga yangiliklar yaratish, yangi mahsulotlar va xizmatlarni ishlab chiqish, ularni bozorga joriy qilish bo‘yicha mashg‘ulotlar.

• Samara: Bu metod talabalarning innovatsion qobiliyatlarini rivojlantiradi, ularni yangi g‘oyalarni ishlab chiqish va amalga oshirishga tayyorlaydi.

8. Refleksiya va o‘zini baholash: Ma’lumot: Talabalar o‘z faoliyatini tahlil qiladi, muvaffaqiyat va kamchiliklarni aniqlaydi, o‘z rivojlanishlari

bo‘yicha mulohaza yuritadi. Samara: Refleksiya talabalarning o‘qish jarayonidagi natijalarni tahlil qilish va o‘z-o‘zini rivojlantirish qobiliyatini oshiradi.

Ushbu metodlarni qo‘llash orqali talabalarni innovatsion fikrlashga, yangi g‘oyalarni yaratish va ularni amaliyotga tatbiq etishga yo‘naltirish mumkin. Bu esa ularning muvaffaqiyatli mutaxassislar bo‘lib yetishishiga xizmat qiladi.

Xulosalar

1. Innovatsion kompetensiyalarning ahamiyati: Talabalarning innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirish ularni zamonaviy jamiyat va mehnat bozorining talablariga mos ravishda tayyorlashda muhimdir. Bu kompetensiyalar kreativlik, texnologik savodxonlik, tadbirkorlik va jamoada ishlash qobiliyatlarini o‘z ichiga oladi.

2.Pedagogik yondashuvlarning ahamiyati: Innovatsion kompetensiyalarni rivojlantirishda loyiha asosida o‘qitish, keys-stadi, interaktiv mashg‘ulotlar va texnologik vositalardan samarali foydalanish muhim rol o‘ynaydi. Bu usullar talabalarning kreativ fikrlashi va muammolarni hal qilish qobiliyatini oshiradi.

3. Texnologiyalardan foydalanish: Zamonaviy ta’lim jarayonida axborot texnologiyalarini keng qo‘llash talabalarning raqamli savodxonligini oshirish va ularni innovatsion loyihalarda samarali ishtirok etishga tayyorlash imkonini beradi.

4. Kreativ va tadbirkorlik salohiyatini oshirish: Kreativlik va tadbirkorlik ko‘nikmalarini rivojlantirish talabalarni mustaqil ravishda innovatsion g‘oyalarni yaratish va amalga oshirishga tayyorlaydi, bu esa ularning kelajakdagi muvaffaqiyatini ta’minlaydi.

5. Ta’lim jarayonida hamkorlik: Jamoaviy ishlash va kommunikatsiya ko‘nikmalarini rivojlantirish orqali talabalarning jamoaviy loyihalardagi faoliyatini samarali tashkil qilish mumkin. Bu ularning ijtimoiy faoliyatda samarali ishtirok etishiga yordam beradi.

6. Pedagoglar malakasini oshirish: Pedagoglarning innovatsion ta’lim metodlari bo‘yicha malakasini oshirish va ularni zamonaviy yondashuvlardan samarali foydalanishga yo‘naltirish talabalarning innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Umuman olganda, talabalarning innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirish jamiyat va iqtisodiyot rivojlanishiga qo‘shadigan hissani oshiradi, shuningdek, ularning kelajakdagi kasbiy faoliyatida muvaffaqiyatli bo‘lishiga zamin yaratadi.

Takliflar

1. Innovatsion ta’lim metodlarini integratsiyalash:

• Ta’lim jarayonida loyiha asosida o‘qitish, keys-stadi, mozgovoy shturm kabi innovatsion metodlarni ko‘proq qo‘llashni rag‘batlantirish.

• Interaktiv darslar va simulyatsiyalarni ta’lim jarayoniga kengroq joriy etish.

2. Texnologik vositalardan samarali foydalanish:

• Talabalarga zamonaviy raqamli texnologiyalarni qo‘llashni o‘rgatish maqsadida maxsus kurslar tashkil etish.

• Axborot texnologiyalarini o‘quv jarayoniga keng joriy qilish orqali raqamli savodxonlikni oshirish.

3. Kreativlikni rag‘batlantirish:

• Talabalarni yangi g‘oyalar va innovatsion yechimlar ishlab chiqishga jalb qiladigan loyihalar va tadbirlarni tashkil etish.

• Ijodiy fikrlash va innovatsiyalarga yo‘naltirilgan mashg‘ulotlar o‘tkazish orqali talabalarning kreativ salohiyatini oshirish.

4. Tadbirkorlik kompetensiyalarini rivojlantirish:

• Talabalarni tadbirkorlik sohasida bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishlari uchun biznes-treninglar, seminarlar va mahorat darslari tashkil etish.

• Talabalarning o‘z biznes loyihalarini amalga oshirishlari uchun mentorlik dasturlarini joriy etish.

5. Jamoaviy ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirish:

• Jamoaviy ishlashga yo‘naltirilgan loyihalar va o‘quv faoliyatlarini tashkil etish, talabalarni birgalikda innovatsion loyihalarni ishlab chiqishga jalb qilish.

• Talabalar o‘rtasida samarali kommunikatsiya va hamkorlik ko‘nikmalarini rivojlantirish uchun interaktiv va ijtimoiy faoliyatlar o‘tkazish.

6. Pedagoglar malakasini oshirish:

• Pedagoglarning innovatsion ta’lim metodlari bo‘yicha malakasini oshirish uchun maxsus kurslar va seminarlar tashkil etish.

• O‘qituvchilarni zamonaviy ta’lim texnologiyalari va innovatsion yondashuvlardan foydalanishga o‘rgatish.

7. Ishlab chiqarish bilan integratsiya:

• Talabalarning innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirish uchun ishlab chiqarish korxonalari va biznes bilan hamkorlik qilish.

• Talabalarni ishlab chiqarish amaliyotlariga jalb qilish orqali ularning amaliy ko‘nikmalarini oshirish.

Bu takliflar talabalarning innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirishni yanada samarali tashkil etishga yordam beradi va ularni zamonaviy jamiyat talablariga mos ravishda tayyorlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Abdullaev, H., & Mirzaeva, Z. (2021). Innovatsion ta’lim metodlari va ularning amaliyotda qo‘llanilishi. Toshkent: O‘zbekiston Milliy Ensiklopediyasi.
2. Bogomolov, V.A. (2019). Innovatsion kompetensiyalar va ularni rivojlantirish metodlari. Moskva: Vыsshaya shkola ekonomiki.
3. Inoyatov, M.X. (2020). Innovatsion texnologiyalar va ta’lim jarayonida ulardan foydalanish. Toshkent: Sharq nashriyoti.
4. Kuznesova, T.A. (2018). Interaktiv ta’lim metodlari va ularni amaliyotga tatbiq etish. Moskva: Prosveщenie.
5. Sharipov, A.M. (2021). Kreativlik va innovatsion fikrlashni rivojlantirish usullari. Toshkent: O‘qituvchi nashriyoti.
6. Sidorov, I.P. (2022). Ta’limda yangi texnologiyalar va innovatsion yondashuvlar. Sankt-Peterburg: Lan.
7. Qurbonov, S.Yu. (2020). Talabalarning innovatsion kompetensiyalari: nazariy va amaliy asoslar. Samarqand: SamDU nashriyoti.
8. Novikov, D.A. (2020). Innovatsion ta’lim: nazariya va amaliy yondashuvlar. Moskva: Akademiya.
9. Abdullaeva, M.R. (2019). Innovatsion kompetensiyalar va ta’lim jarayonida ularni shakllantirish usullari. Toshkent: Fan va texnologiyalar.
10. Galimova, L.I. (2021). Tadbirkorlik ko‘nikmalarini rivojlantirish: innovatsion yondashuvlar. Qozon: Tatar milliy nashriyoti.